

I. megoldás. Az ábrán O a körülírt és a beírt gömb közös középpontja, R , illetve r a sugarak, és $AB = 1$. Az E csúcs alapsíkra való vetülete T , F a BC felezőpontja, U a beírt gömbnek az ABC oldalon vett érintési pontja. Az OTF és OUF derékszögű háromszögek egybevágók, mert megegyeznek két oldalban és a nagyobb szögben. Ezért $FU = FT = \frac{1}{2}$. Ugyanígy egybevágóak az OUE és OTB háromszögek, amiért $EU = BT = \frac{\sqrt{2}}{2}$. Ezért $EF = EU + FU = \frac{1 + \sqrt{2}}{2}$. Az oldalélek szögének a felére: $\operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1 + \sqrt{2}}{2}} = \sqrt{2} - 1$, amiből táblázattal vagy zsebszámológéppel $\frac{\alpha}{2} = 22,5^\circ$ és így $\alpha = 45^\circ$. Arra gondolhatunk azonban, hogy a kapott érték nem pontos. Számítsuk ki a pontos α érték megkeresése érdekében a gúla oldalélét:

$$BE = \sqrt{\left(\frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{1 + \sqrt{2}}{2}\right)^2} = \sqrt{\frac{2 + \sqrt{2}}{2}}.$$

Ezután az EBC háromszögből a koszinusztétel szerint:

$$\cos \alpha = \frac{2 \cdot \frac{2 + \sqrt{2}}{2} - 1}{2 \cdot \frac{2 + \sqrt{2}}{2}} = \frac{1 + \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2},$$

amiből $\alpha = 45^\circ$.

Papp Dávid (Budapest, Szent István Gimn. 10.o.t.)

II. megoldás. Papp Dávid két megoldást is adott erre a feladatra. Az ábra alapján könnyen követhető számításait vázlatosan közöljük. A párhuzamos szelők tétele szerint $TV = \frac{r(R+r)}{R}$. A Pitagorasz-tétel alapján: $EF = \sqrt{(R+r)^2 + \frac{1}{4}}$. Fejezzük ki ezután kétféleképpen az ETF háromszög kétszeres területének négyzetét:

$$(1) \quad \frac{r^2(R+r)^2}{R^2} \cdot \left[(R+r)^2 + \frac{1}{4} \right] = \frac{(R+r)^2}{4}.$$

A BOT háromszögből:

$$(2) \quad R^2 = r^2 + \frac{1}{2}.$$

Az (1) és (2) egyenletekből álló egyenletrendszerből $r = \frac{\sqrt{\sqrt{2}-1}}{2}$, amivel

$$BE = \sqrt{(R+r)^2 + \frac{1}{2}} = \sqrt{\left(\sqrt{r^2 + \frac{1}{2}} + r\right)^2 + \frac{1}{2}} = \sqrt{\frac{2 + \sqrt{2}}{2}}.$$

Végül ugyanúgy, mint az első megoldásban, $\alpha = 45^\circ$.

